N:o 19. | Redaktör och utgifvare: **FRANS J. HUSS.** Expedition: Olofsgatan 1 (Hötorget 6,) 1 tr. upp öfv. gård. | Stockholm den 1 December 1890. | Pris: Helt år 5 kr., Lösn:r 25 öre. Annonspris: 10 öre petitraden (15 öre utl.). | Årg. 10.

Oskar Arpi.

Det är så vi minnas honom, den eldige, nu bortgångne höfdingen, med kommandostafven i hand, ledande sin väl disciplinerade trupp från seger till seger; en nordisk viking, som med ständigt rekryterade unga skaror drog fram på eröfringar år efter år. Men det var ej på blodig stråt med svärd i hand han skar sina lagrar, det var med sångens makt han beherskade alla. Visserligen är det sant, att »anförarn ensam vinner icke slaget, de djupa leder vinna det åt honom», men aldrig hade före honom »de djupa lederna» vunnit så lysande framgångar, som under den tid han stod i spetsen för dem, elektriserande dem med sin entusiasm och ryckande dem med sig genom sin oemotståndliga kraft. Och den unga vikingaskaran gjorde under honom ej blott i norden sina eröfringar, utan sträckte äfven liksom de normandiska vikingarne sitt segertåg ända till Galliens stränder.

Ännu i dag lefver Arpis anda qvar i den upsaliensiska studentkören, och studentsången upprätthåller ännu sitt rykte såsom blomman af den svenska manliga körsången. Studenten har nu alltid varit nationens skötebarn, en personifikation af ungdom och framtidsförhoppning, detta väcker i och för sig sympati för studentsången, men denna måste ock till sin beskaffenhet af naturliga orsaker väcka största intresse genom den ungdomliga friskheten i röster och den intelligens som adlar framställningen. Inga konserter ha heller visat sig mera lockande än studentkonserterna allt ifrån den tid, då dessa i början af 50-talet under Arpis ledning trädde fram för en större allmänhet än den nordiska lärdomsstadens. Den energi och individualitet Arpi inlade i studentsången gaf densamma en ny lyftning och utöfvade en öfverväldigande makt på åhörarne. I denna individualitet låg mycken originalitet, som dock stundom föreföll något bizarr, i det sångernas rytm och betoning under Arpis taktpinne ej sällan fick en egendomlig prägel. Ofta var det hans berömvärda omsorg om ordens tydliga och rätta uttal och accentuering, som motiverade detta, stundom synes han dermed endast haft till mål att åstadkomma någonting effektfullt i nyansering, hvarmed han aldrig förfelade att slå an på åhörarne. Visst är emellertid, att en omedelbar friskhet och »schwung» härvid förlänades åt sången, och då dertill kom en precision, en ensemble utan like, en finhet i nyansering som var beundransvärd hos en så stor kör, så kan man lätt förklara den entusiasm som »Arpi och hans gossar» framkallade vid sina konserter.

Oskar Arpi.

Men ett sådant resultat vinnes ej utan träget arbete, nit och värme för saken samt det bästa förstånd mellan kören och körchefen. Här öfverflyttades ock den senares nit och värme på den förra och »gossarne» voro ej litet stolta öfver sin Arpi, derför lade de ock sin egen stolthet å sido när koragens rättelser ofta nog togo form af åskande ordsvall eller af sarkasmens pilar. Han var sjelf student i grund och botten, kände och älskade sina studentsångare, och »den man älskar den agar man» heter det ju. En enda falsk ton eller oriktig insats etc. kunde framkalla dundergudens stormande vrede som verkade förkrossande äfven på — taktpinnarne. När bortåt den tjugonde af dessa krossades, berättar man, blefvo bitarne hopsamlade af den sångare, som hade olyckan på sitt samvete, och vid påföljande sångöfning låg på Arpis notställare den förolyckade kommando-

Med detta nummer följer musikbilaga n:r IV, innehållande lutemusik för piano: *Pavana, Sarabande, Allemande, Gigue* och *Menuet* (se artikeln »Dans och lutspel i forna dagar»).

stafven, nu hopsatt med prydligt silfverbeslag, på hvilket följande var ingraveradt: 1. »Semper idem»; 2. »Ira et studio»; 3. »Oscar Arpi's pinne». Arpi senterade skämtet och välviljan; det sägs ock att ingen taktpinne vidare krossades af hans hand. De der vredesutbrotten fingo emellertid stundom afledare, och vi minnas ett sådant fall af rätt komisk art. En dag hade basarne på något sätt svårt försyndat sig och Arpis åska dundrade värre än vanligt, då den hastigt afbröts på ett ögonblick för att åter fortsättas; men han måste pausera på nytt, ty den skrapning på foten, som han vid första pausen tyckte sig förmärka men i ifvern ej brydde sig om, upprepades nu ännu kraftigare, och vid sina fötter finner han en välkänd fyrbent individ af släktet Canis; det var hunden Mollberg, hvilken aldrig försummade en sångöfning, äfven om hans herre och husbonde likasom denna gången saknades i basstämman. Mollberg, som oförmärkt kommit upp på dirigentestraden och nog tyckte att Arpi den här gången var väl sträng, ville söka att stilla berserkaraseriet mot hans herres kamrater — och lyckades också. Straffpredikanten kom af sig, och det hela slutade med en väldig skrattkör, hvaruti Arpi sjelf instämde. Karakteristisk nog såsom bevis på Arpis lifliga och sjelfständiga naturel är en berättelse från hans verksamhet som lärare vid Katedralskolan. Det hände der understundom att han infann sig något sent till sin lektionstimme, hvilket kommit till rektorns kunskap. Den stränge rektor Annerstedt beslöt derför att ge magistern en tillrättavisning, och en dag, då Arpi betänkligt försummat sig, passade rektorn på honom i förstugan. När Arpi ändtligen kom med andan i halsen, räckte den förgrymmade rektorn fram klockan och började sin moralpredikan: »Ser magistern hvad klockan är? hon är nu nära qvarten öfver och . . .» — »Kors för tusan!» utropade Arpi, »ja då är det min själ inte tid att stå här och prata strunt!» hvarpå han skyndade in i sin klass och lät sin mentor stå der flat och förargad.

Det var i nära två decennier (1852—71) som Arpi var anförare för Upsala studentkårs allmänna sångförening, och mot slutet af denna i svenska studentsångens annaler märkliga period inträffade sångarfärden till Paris 1867, hvilken hufvudsakligen genom Arpis nit kom till stånd, och hvarvid 100 utvalda sångare bland då varande och forna studenter under hans ledning togo första priset vid den internationela sångtäflan der och derjemte uppträdde på verldsstadens förnämsta musikscen under en storm af förtjusning. Vid studentmötena på 50- och 60-talet var Arpi naturligtvis ledare af upsaliensarnes sång. Vi hänvisa för öfrigt om Arpis verksamhet såsom sådan till nedanstående i Stockholms Dagblad förut synliga artikel om Upsalasången.

Sista gången Arpi uppträdde som sånganförare var vid invigningen af Upsala nya universitetshus 1887, då jemt 20 år förflutit sedan det nyssnämnda sångartåget till Paris. Med anledning deraf hade deltagare i detta, som bevistade den akademiska festen, samlats till en gemensam middag och minnesfest. Efter middagen tågade de i sluten trupp till botaniska trädgården, der universitetsfesten pågick. »Parisarnes» uppträdande väckte allmän uppmärksamhet och sorlet tystnade såsom efter kommando när Arpi ställde sig i position omgifven af sina sångarveteraner. »Nu ska' den gamla pinnen vara med», sade han och stack handen i bröstfickan, ur hvilken han drog fram den välbekanta kommandostafven; och så ljöd sången: »Hör oss Svea, moder för oss alla!» framkallande ett oerhördt jubel på samma gång som en stämning af högtidligaste slag. De som voro närvarande vid det tillfället påstå, att ingen sång den aftonen öfverträffades af »det gamla gardets». Redan då var likväl Arpis kraft bruten och den arm som med sådan kraft svängt taktpinnen i spetsen för sångarskaran från Fyris, förlamades för alltid af döden den 25:e sistlidna september. Han dog ogift i Upsala, der han allt ifrån sin första studenttid lefvat och verkat.

Oskar Adalrik Arpi var prestson och föddes i Börstil i Roslagen d. 8 febr. 1824. Han blef student i Upsala 1842, filos. doktor 1854, musiklärare vid Upsala Katedralskola 1855 och adjunkt, vid samma läroverk 1858. På senare tid tjenstledig i följd af sjuklighet sökte han i år afsked med pension men hann ej upplefva resultatet af denna ansökan. Samma år som Parisfärden egde rum 1867 utnämndes Arpi till riddare af Nordstjerneorden och året derpå invaldes han till ledamot af Musikaliska akademien.

Ur Upsala-sångens historia.

Upsala sången har ej gamla anor. »Ännu år 1813», skrifver en berömd häfdatecknare, »fans ingen ordnad qvartettsång i Upsala, åtminstone kan jag ej påminna mig annat än det oordnade skrålandet på gatorna». Solosångare uppträdde då också och föredrogo sånger af Bellman, som genom fosforisterna kommit på modet i Upsala.

Det var genom *Hæffner* studentsången skapades. År 1808 tog han afsked från kapellmästarebefattningen vid operan och flyttade till Upsala, der han såsom director musices vid universitetet och organist vid domkyrkan tillbragte de 25 sista åren af sitt lif. Om hans betydelse för studentsången kan man bäst döma af Geijers ord i nekrologen öfver Hæffner: »Ett eget slag af *folksång* är studentsången. Ungdomens röst och lust har skapat den. Men hvad den var i Upsala före Hæffner och hvad den blef genom honom, derom må hvar och en döma, som kan jemföra tiderna. En vackrare ynglingakör än den i Upsala hör man ej».

Hæffner komponerade sjelf musiken till flere studentsånger som varit älsklingssånger för de följande studentgenerationerna, och vid hundraårs-festen med anledning af Carl XII:s död den $^{30}/_{11}$ 1818 sjöngs först hans harmonisering af Carl XII:s marsch vid Narva, hvartill Geijer samma år skrifvit den djupsinniga texten, »Viken, tidens flygtiga minnen» och som sedan afsjungits hvarje år den 30 november. Höstterminen år 1819 var i studentsångens annaler af stor betydelse. Kronprinsen Oscar studerade då i Upsala och intresserade sig lifligt för studentsången. Åren 1823 och 1824 funnos förträffliga röster och utmärkta sångare bland studenterna. En ypperlig dubbelqvartett bestående af sedermera k. bibliotekarien Rydqvist, hans broder sedermera advokatfiskalen Rydqvist, doc. i historia Ekmark m. fl. brukade då samlas i öfre förstugan till Gustavianum en qväll i veckan och utföra sång. Valborgsmessaftonen 1823 sjöngs för första gången från slottsvallen den sedermera traditionela Kapfelmannska sången: »Våren är kommen».

Höstterminen 1827 torde det varit första gången gemensamma sångöfningar af hela studentkårens sångare förekommo, med undantag naturligtvis af särskilda högtider, då gemensam inöfning af nya eller för tillfället skrifna stycken var nödvändig. Sången plägade vid dessa tillfällen stundom anföras af den nyssnämnda docenten Ekmark. År 1829 eller 1830 blef mag. doc. *Tullberg* allmänna sångens anförare. Han riktade studenternas repertoar med en mängd vackra sånger.

Bland mera bemärkte sångare under denna långa period må nämnas: I. A. Berg, sedermera hofsångare och Jenny Linds lärare; Fröst, som var allmänt känd för sin mjuka, manligt sköna röst; bröderna Rydqvist, bröderna Sjögren, östgötar; Ekmark (under 20-talet); sedermera medicine docktorerna Svalin och Virgin (utmärkta tenorer); Richard Dybeck, (ypperlig bas); A. Nystedt, sedermera kyrkoherde i Fellingsbro.

Under åren 1835—42 gick studentsången raskt framåt under sådana framstående anförare som Tullberg, sedermera advokatfiskalen *J. W. de Bruyn* och *Laurin*. Under denna period firades flera stora fester, hvarvid upsalasången hade utmärkta tillfällen att häfda sitt anseende. Detta var händelsen vid Carl Johans besök i Upsala år 1837 i oktober. Vid konungens ankomst till staden mottog honom studentkåren

med sång och hurrarop. Och den 22 oktober uppvaktades konungen med sång af hela studentkåren, för hvilken uppmärksamhet han tackade i ett varmhjertadt anförande. Året derpå besökte öfverståthållaren frih. Sprengtporten, Upsala. Sångarne helsade honom på torget och följde honom under afsjungandet af flera marscher till hans bostad.

Den inre utbildningen af studentsången fortgick under denna tid lugnt och säkert. Offentligt läto sångarne ej höra sig annat än vid de stora minnesfesterna eller då någon celeber främling besökte universitetsstaden. Men dessa tillfällen blefvo för allmänheten så mycket kärkomnare och högtidligare.

Denna tid var ryktbar för sina goda tenorer, bland dem Daniel Hvasser, sedermera vice bibliotekarien vid universitetsbiblioteket A. Lagerberg m. fl. Bland bassångarne märktes Gunnar Wennerberg, Otto Beronius, Hjalmar Abelin m. fl.

* * *

År 1842 är på visst sätt epokgörande i studentsångens annaler. Då ordnades den allmänna sången och uppsattes ännu gällande stadgar för Allmänna sångföreningen i Upsala, som på detta sätt blef en verklig förening och icke endast ett aggregat af nationernas sångföreningar. Laurin var då sånganförare och sökte allt hvad han förmådde ingjuta lif i den nya föreningen.

Efter Laurin blef sedermera lektorn vid Upsala läroverk, d:r *C. J. Björck* under året 1843—44 ledare af studentsången. Under följande läseår beklädde *Christoffer Anjou* denna post. På hösten 1845 gafs den *första studentkonserten* i Upsala under anförande af *O. Meijerberg*. Det var den 25 november. Denna konsert hölls i Carolinasalen till förmån för de nödlidande i Upland och bevistades af konungen och drottningen. Då utfördes för första gången Antigonekörerna.

Följande vårtermin öfvertogs anförareskapet af *Gunnar Wennerberg*. Han har genom sina äkta nordiska, djupt gripande sånger och marscher i hög grad bidragit till att höja studentsången och gifva den en rent nationell pregel. Efter honom kommo *J. L. Engström* och sedermera läroverksadjunkten *A. M. Myrberg* såsom sånganförare.

Våren 1851 blef professor *J. A. Josephson* ledare af studentsången och qvarstod såsom sådan till slutet af vårterminen 1852. Under hans anförande höllos tvenne stora konserter, den ena till förmån för de nödlidande i Vermland den andra för den forne sånganföraren Laurin. Dessutom biträdde sångföreningen vid en af professor Josephsons konserter.

Under denna period fans en mängd goda sångare: Oscar Arpi, Ivar Hallström, sedermera öfverhofpredikanten E. Morén, Oscar Arnoldsson, hofpredikanten J. Widén, Karl Walberg m. fl. (tenorer); sedermera medicinalrådet Hallin, Axel Adlercreutz, Oscar Meijerberg, Curry Treffenberg, Fr. Müntzing, Fritz Arlberg m. fl.

Från höstterminen 1852 — vårterminen 1871 anfördes allmänna sången af d:r *Oscar Arpi*. Under denne nitiske och skicklige anförare firade studentsången sina största triumfer och nådde en högre utveckling än någonsin förut.

Prof. Josephson väckte hösten 1852 förslag om att anskaffa medel till en föreningsbyggnad. På grund häraf beslöts att genom årliga konserter samla medel till byggnadsfonden. Trenne sådana gåfvos redan påföljande år, en i Upsala och två i Stockholm. Under d:r Arpis anförande gåfvos för detta ändamål ej mindre än 24 konserter.

För att samla medel till byggnadsfonden gaf under sommaren 1857 en qvartett från Upsala konserter i landsorten. Denna qvartett bestod af sånganföraren d:r Arpi, Widén, Nyblom, E. G. Schram, G. Wibelius, J. V. Björnström och Fr. Björnström och Fr. Björnsträm. De besökte flera städer i södra och mellersta Sverige och vunno stora triumfer.

I början af november 1861 besökte konung Carl XV Upsala för första gången, sedan han blifvit konung. Konungen mottogs med sång, och på aftonen den 5 november var ett fackeltåg anordnadt till konungens ära. Studentkåren samlades på Vedtorget och tågade uppför Drottninggatan till Odinslund, till platsen utanför erkebiskopshuset, der den musikälskande konungen uppvaktades med de mest omtyckta sångerna.

Vid denna tid besökte en ryktbar dubbelqvartett åtskilliga städer i Sverige, Norge och Danmark och gaf konserter för byggnadsfonden. Den bestod af med. d:r Hjort, lektor P. Ödmann, boktryckaren Z. Hæggström, G. Ullman, adjunkten C. Ling, med. d:r A. Wallin, lektor A. Ling och L. Lindelius.

I den konsert, som gafs i expositionspalatset 1866 för Molins fontän, deltog Upsalakören under d:r Arpis anförande och utförde halfva antalet af sångnumren. Upsalakören räknade 232 sångare.

D:r Arpi anförde äfven den elitkår af Upsalasångarne, som 1867 drog till Paris och deltog i sångtäflingen vid verldsexpositionen. Det är för alla kändt, att våra studenter återvände som segerherrar; de hade erhållit stora guldmedaljen och parisarne hade förtrollats af de nordiska sångernas egendomliga skönhet.

År 1868 den 30 november deltog studentkören i festen vid aftäckandet af Carl XII:s stod. Från norra stationen hade anordnats ett fackeltåg, som drog fram genom Drottninggatan till Kungsträdgården och gjorde briljant effekt, och vid stoden afsjöngos sedan under stormande bifall några af de vid detta tillfälle vanliga sångerna.

Efter en tid af nära tjugu år nedlade d:r Arpi taktpinnen, som då öfvertogs af numera kontraktsprosten i Sala, *Aug. Forsman*. Under hans tid infaller konungabesöket i Upsala i slutet af april 1873 och en sångkör på 60 man gjorde under år 1873 och påföljande år en rundresa genom Sveriges städer, der konserter med framgång gåfvos.

Efter Forssman blef *Ivar Eggert Hedenblad* 1875 allmänna sångens ledare, hvilken plats han såsom kändt ännu bekläder, dermed förenande befattningen såsom director musices vid universitetet. Hedenblad har med de krafter, som stått honom till buds — emellanåt har bristen på friskt klingande tenorer gjort sig känbart förmärkt — vidmakthållit Upsalasångens anseende, om ock mången af den äldre generationens studentsångare tycker sig sakna den schwung och det lif, som fordom utmärkte kören, så har denna i stället vunnit i mjuk nyansering och måttfull sammansjungning, något hvari den under namnet *O. D.* kända elitkören särskildt excellerar.

Upsalasångarne hafva ock under Hedenblads ledning haft tillfälle att hätda sitt rykte så inom som utom landet; vi erinra dervidlag om den framgångsrika färden till Paris och besöket i Köpenhamn vid sista stora utställningen och musikfesten derstädes.

Dans och lutspel i forna dagar.

För åtta år sedan skref undertecknad i Svensk Musiktidning och Monatshefte für Musikgeschichte diverse artiklar om och i anledning af en i k. biblioteket befintlig, handskrifven lutebok från 1500-talet, affattad i den s. k. »tyska tabulaturen». Någon tid efteråt erhöll jag från numera aflidne landtmäterifiskalen *J. G. Klein* till fritt förfogande en del af honom gjorda dechiffreringar, dels af en i Utrecht 1601 tryckt lutebok benämd Florida, dels af ett kuriöst, i Svea hofrätts arkiv funnet manuskript, som äfven medföljde sändningen. Hr Klein skref härom följande:

»Den i manuskript medföljande »Luteboken» är funnen i Kongl. Svea Hofrätts arkiv och till mig öfverlemnad 1874 af vännen *Skoglar Bergström*, som dock icke förstod något af notskriften utan vände sig till mig för att få densamma dechiffrerad, hvilket jag gjorde med de 2:ne första numren, som nu äro bifogade; men sedan dermed upphörde af brist på tid och intresse; dock har jag nu senare funnit, att uti flere af de följande numren finnes åtskilligt af intresse, såsom några egendomliga valörbeteckningar och tecken för spelsättet. Beträffande den andra i mina anteckningar nämda »Luteboken» eller »Florida etc.», så får jag nämna, att densamma eges af ryttmästaren *P. v. Möller*, riksdagsman för Hallands län i 1:sta kammaren, som köpt den på auktionskammaren (1874), men utan att begripa

ett ord uti densamma. Han vände sig derför till prof. *Günther* för att få veta »Sångbokens» innehåll, men förgäfves; ty han hade aldrig sett en dylik bok, än mindre kunde förstå dess innehåll.

Sammaledes blef svaret af både professor *H Berens* och prof. *W. Bauck*. Af en händelse fick jag se den ifrågavarande boken, och tack vare att Skoglar Bergström någon tid förut lemnat till mig den ofvan nämnda Luteboken, förstod jag genast dess innehåll och kunde också, på stående fot, dechiffrera några af småstyckena, hvilket så förundrade och förtjuste den ädle ryttmästaren, att han förärade mig såsom belöning sitt stora arbete om de Halländska Herregårdarne. Sedan jag, såsom mina anteckningar utvisa, beskrifvit hela boken, har hr v. Möller öfversatt en del derat på tyska, och några af styckena äro tryckta i Monatshefte für Musikgeschichte 1878, hvaraf ett ark finnes i det medföljande brefkuvertet och konvolutet.»

Jag har tillåtit mig anföra detta hr Kleins bref, särdeles på grund af dess öfverraskande upplysning, att våra musikakademiska auktoriteter ej synas haft en aning om ens huru lutskrift ser ut. Orsaken hvarför jag ej kom att begagna mig af hr K:s välvilligt erbjudna dechiffreringar var den, att de af honom meddelade styckena föreföllo mig antingen för lärda eller för obetydliga för att antagas kunna intressera Sv. Musiktidnings läsare, om de än voro på sin plats i en strängt vetenskaplig tidning sådan som Monatshefte. Nyligen då jag af annan anledning återupptog mina luteforskningar, erinrade jag mig emellertid det märkvärdiga manuskriptet från *Svea hofrätt* och dechiffrerade på försök derur en icke af hr Klein tolkad pavana, som befans så pass ståtlig och originell, att den borde få plats i Musiktidningens bilaga. Möjligt är ju, att den kan vara en svensk komposition, hvilket icke motsäges af dess plötsliga kastningar mellan dur och moll. Den var lätt att dechiffrera efter det franska schemat i Wasielewskis Gesch. der Instrumentalmusik im 16. Jahrh.

Manuskriptet består af 26 blad groft protokollpapper, sammanhäftade och numrerade med siffrorna 2—12, 23—37. De flesta äro fylda med delvis öfverstrukna anteckningar af civilrättslig natur, sannolikt koncept eller afskrifter af skuldsedlar, bouppteckningar o. d. Bland allehanda intressanta bohagsting, som omtalas, förekomma t. ex. »örengårsvar af grant hållands lerft, blagarslakan, gammall harskinsfäll, gambla fat som äre i köket, tenpåttår, skinkpannår, kåpparskopa giort som dörslagh» m. fl. roliga bidrag till kulturkännedomen om tiden kring 1640; att döma af antecknade årtal är nämligen manuskriptet affattadt mellan 1635 och 1643. Än har någon klagande procentare anmält i hofrätten, att »åhr 1641 den 8 augustij är achtat och förståndigh anders pedersson platt blifvit mig skyldigh 310 daler kåpparmynt och skall iag hafva intres 8 daller af hundrat så lenge mina penningar äro bårta». Än åter omtalar någon rik knös innehållet af sitt »skatåll», och der vimla om hvarandra »gambla utwälda riksdaller, en padsten och et stycke enhörningshoren, något gull uti en liten kappa, rosenåblar, ungersgyllen, konung göstas konterfej» m. m. — hvarefter den spjufvern helt salvelsefullt tillägger: »och är dätta min nödhpenning gudh welsigna dät och alt annat och låte migh niuta i gudhsfrugtan alt till en saligh endha.»

Detta som prof på handlingarnes hufvudinnehåll. Men hvem skulle väntat sig att midt i dessa handlingar — vare sig de äro inlemnade klagoskrifter eller upprättade af hofrättens tjenstemän — få se fyra lediga sidor fullklottrade med lutstycken i fransk tabulatur, nämligen tre »Preludia», en »Pavana» och en »Passameso»? Hade en tjensteman i verken lika litet att göra då som nu, när det påstås att han der kan läsa tidningar, öfversätta operatexter m. m.? Det vill verkligen så synas Emellertid behöfde Themis då mindre än nu skämmas för grannskapet med Terpsichore, ty den tidens dansar voro i allmänhet mycket värdiga och sirliga. När ännu i dag inför sjelfva högaltaret i Sevillas katedral under »Ottave del Corpus» plägar utföras en ballet, hvarför skulle då Svea hofrätts helgade protokoller från 1640 behöfva gulna af blygsel under de lättfotade notteckнen af en prydlig pavana? För öfrigt hänvisas till musikbilagan.

* * *

Det andra aktstycke, jag i dag har att presentera, hör till de böcker, som synas haft sina öden. Om detta var fallet redan med den af hr Klein skildrade »Florida», tryckt i Utrecht 1601, så är det i annat afseende händelsen med en i Paris mot slutet af samma århundrade tryckt lutebok, som jag funnit bland *August Södermans* qvarlåtenskap och efter flere fåfänga bemödanden ändtligen lyckats dechiffrera. Den bär titeln *Pieces de Luth sur differ:ts modes composées par Mons:r Mouton*, och är utan tryckt årtal, men har på bladet innanför permen följande skriftliga anteckningar, å ena sidan: »N:r 72. J. A. Söderman», å andra sidan: »En Dieu mon esperance. J. Bellman. Paris le 27 fevrier l'an 1699.» J. Bellman är ditsatt i st. f. ett utskrapadt franskt namn och kan möjligen beteckna skalden Bellmans musikaliske farfader, Johan Arndt B. Då denne utnämndes till professor under det han var på en utrikes resa just år 1699, så är det mer än sannolikt att boken tillhört honom och inköpts i Paris nämda år. Enligt författarens föga ortografiska tillkännagifvande: »Le liure ce vend à Paris, chez l'auteur, rue saint André des Arts, proche l'hostel de Lion, auec priuilege du Roy» — vill synas att boken aldrig utkom i bokhandeln, och den torde sålunda vara en stor raritet, som i en katalog skulle betecknas med RRR.

Titelbladet är ett kopparstick i äkta barockstil, föreställande en hafsvik med galejor och en delfin, på hvilken sitter en antik herre, antagligen Arion, och spelar — icke lyra, utan naturligtvis luta, en anakronism, som det på 1600-talet icke föll någon in att baxnas öfver; öfverst synas två sväfvande, knubbiga genier, som uppbära en fladdrande duk med titeln på. Derefter följer ett företal med undervisning om bokens begagnande och tecken för spelsättet, samt slutligen 29 lutstycken, utgörande, utom några preludier, idel dansar af olika slag, såsom Pavanne, Gigue, Courante, Sarabande, Gavotte, Allemande, Canarie, Gaillarde, Menuet, Passacaille, vanligen med något småsött förnamn såsom »La doucereuse, Les amans brouillez, La changeante» o. d. I företalet inskärpes framför allt att hafva en lätt hand och att icke gå på för fort, eftersom »ett brådstörtadt tempo icke är väl ansedt hos folk, som har fina öron och förstår sig på denne förtjusande konung öfver alla instrument.»

Bättre än i den språkliga ortografien synes Mouton vara hemma i den musikaliska, särdeles i jämförelse med de flesta lutkomponister, hvilka i allmänhet endast voro otympliga dilettanter i fråga om den musikaliska satsen. Flere af hans dansar, särdeles de kortare, äro verkligt melodiösa och i harmonien oftast naturliga, stundom fjet-

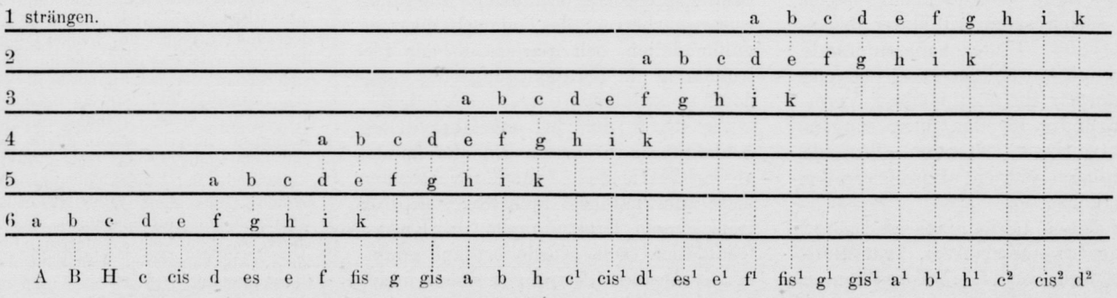

trande genom en och annan pikant förhållning. De klinga så modernt, att de väl ej kunna vara mycket äldre än 1699, åtminstone ej äldre än 1660-talet, eftersom der finnes menuetter, hvilken dans ej anses hafva kommit riktigt i svang förr än Lully komponerade sin första menuett (denna finnes intagen i uppsatsen »Menuettens öfvergång till scherzo» i Sv. Musikt. 1887 n:r 5). Möjligen är monsieur Mouton en afkomling af den berömde motettkompositören Jean Mouton, † 1522 såsom chanoine i St. Quentin.

Vi redogjorde i våra uppsatser 1882 för lutans betydelse och historia samt den tyska lutskriften. Den franska är helt annorlunda och något mera rationel. Visserligen är äfven den endast tecken för greppen, icke för tonerna, men halftonstegen betecknas åtminstone i alfabetisk ordning, börjande med a för djupaste tonen på hvarje af de sex melodisträngarne, hvilka åskådliggöras genom linier. Moutons lutebok går ej att dechiffrera enligt Wasielewskis schema, utan betingar en annan stämning, som äfven hänvisar på slutet af 1600-talet och antydes genom en figur i företalet, hvilken bestämmer att tecknet a för högsta strängen motsvaras af d på den andra, a på denna af f på den tredje o. s. v. — efter hvilken antydning det är lätt att uppskrifva de sex raderna öfver hvarandra — se föreg. sida — jämte uttydningen inunder.

Denna uttydning förutsätter, att djupaste melodisträngen är stämd i A, hvilket väl ej är fullt säkert, men dock sannolikt: jfr hvad i Groves musiklexikon, art. »Lute», kallas »an eleven course lute». Strängarne (eller rättare strängkörerna, ty flere strängar voro oftast stämda på samma ton) voro nämligen i det hela 11 till antalet, således utom de sex melodiförande fem djupare, i diatonisk följd nedåt, hvilka sväfvade fritt i luften på sidan om gripbrädet och endast användes som bassträngar, utan applikatur; dessa tecknades alla med a, med ett eller flera streck öfver, och skrefvos under liniesystemet, samt voro hos Mouton instämda för A dur hvadan hela lutan fick följande stämning:

Bourdonsträngar:	Melodisträngar.
Cis D E Fis Gis	A d f a d^1 f^1

Vi meddela i bilagan några stycken af Mouton och hafva vid arrangeringen för piano icke åtgjort någonting väsentligt, undantagandes det nödiga fixerandet af de ackompagnerande stämmornas notvalörer, hvilket lutskriften lemnar oafgjordt.

A. L.

En Vespergudstjenst.

Såsom vi i vårt förra nummer omnämde, kommer en vespergudstjenst — den första i sitt slag här i hufvudstaden — att ega rum i Maria kyrka lördagen d. 6 december kl. 6 e. m. Det alldeles särskilda intresse som knyter sig vid denna liturgisk-musikaliska gudstjenst ger oss en osökt anledning att för våra läsare framställa en närmare redogörelse för densamma.

Den liturgi som för aftonen kommer att följas är redan tryckt (meningen är att utdela densamma bland de närvarande, så att alla kunna följa med och således få ett helt intryck af den ovanliga gudstjensten) och vi taga oss friheten att följande den tryckta texten och benäget lemnade upplysningar göra en kortfattad redogörelse för densamma.

Det lilla häftets första sida innehåller en »erinran», i hvilken man bl. a. får veta att denna liturgi är uppgjord på grundvalen af den gammallutherska vesperordningen i dess mera utvecklade form under 16:de och början af 17:de århundradet. De rikligen förekommande gregorianska vexelsångerna förskrifva sig dels från äldsta kristna kyrkan, dels från medeltiden och reformationstiden, dels äfven från nutiden, ehuru hållna i samma stil. Hvad församlingssångerna (»psalmerna») beträffar så förskrifva sig deras melodier från reformationstidehvarfvet och komma de att utföras i den *gammalrytmiska form* som de ursprungligen egt. Erinran slutar med en vänlig uppmaning till allmänheten att som inga svårigheter derför erbjuda sig »endrägtigt och kraftigt sjunga med vid församlingssångerna».

Och nu till sjelfva liturgien!

Den är indelad i sju afdelningar: *I. Inledning.* Efter ett orgelpreludium sjunger kören en Vespersång med synnerligen tilltalande text hvarpå följer ps. 326: 1—2. Härefter kommer inledningsantifoni med »Gloria Patri», en vexelsång mellan liturgen (den för altaret stående presten) och kören. Texterna till denna och följande gregorianska vexelsånger äro i allmänhet hemtade ur Davids psalmer. Första afd. slutar med ps. 3: 1. *II. Psalmodi.** Efter en kortare antifoni följer en psalmodi, hvars melodi, ehuru af urkristlig dato, lär vara af stor skönhet. Den nyssnämda antifonien återupprepas hvarpå följer: *III. Bibelläsning.* Tre korta läsningar, hvardera på endast några bibelverser, före- och efterföljas af församlingssånger. Närmast efter den tredje läsningen följer en antifoni med »Gloria Patri», äfven denna af anmärkningsvärd skönhet. Kommer så *IV. Predikan.* Efter ett kort tal från predikstolen, tillämpande de lästa bibeltexterna, sjunger församlingen ps. 500: 5. *V. Festhymn.* Kören sjunger Davids 24:de psalm med Wennerbergs ståtliga, välkända musik. *VI. Bön och förbön.* Efter ps. 500: 6 följer en kort antifoni och bön hvarefter kören sjunger en adventsmotett af Nicolo Jomelli, en italiensk tonsättare från 1700-talet. Härpå följer ännu en antifoni med bön om frid och god styrelse hvarefter Fader vår läses och kören svarar med doxologien: »Ty riket är ditt etc.» Församlingen sjunger härefter sista versen af Luthers psalm öfver Fader vår. *VII. Afslutning.* Aftonbön läses hvarpå såsom vid slutet af vanlig högmessa följer: »Tackom och lofvom Herran», välsignelsen och en psalm. Det hela afslutas med ett orgelpostludium.

Det ser vidlyftigt ut, men det hela lär dock ej taga längre tid än en och en half timma. Hela gudstjensten är konsekvent hållen i adventsstil och bär således med fullt skäl namnet *adventsvesper*. Att vid ett tillfälle som detta, rätt stora fordringar ställas på den vid altaret tjenstgörande presten såsom sångare är helt naturligt. Två liturger komma också att här tagas i anspråk, och man har varit mon om att skaffa det bästa vår hufvudstad har att bjuda i den vägen. Pastor Schröderheim i Klara och kominister Carlsson i Östermalm, båda goda sångare, hafva benäget åtagit sig det fordrande uppdraget. Vexelsånger och hymner utföras af församlingens väl renomerade kyrkokör under sin dirigent hr Hugo Lindqvist. Församlingssången kommer att ledas af en till bortåt 60 flickor bestående barnkör, orgeln att skötas af vår kände orgelvirtuos hr Alb. Lindström och predikan att hållas af kyrkoherden d:r Sjöstrand. Koret skall reserveras för särskildt inbjudna, bland hvilka märkas statsrådet Gunnar Wennerberg och medlemmar af ecklesiastikverlden, hufvudstadens samtliga prester, församlingens kyrko- och skolråd, rektorerna vid stadens läroverk, pressens representanter m. fl. Templet kommer att stråla i full belysning, hvadan det hela kommer att få en särdeles festlig prägel och nog locka mycket folk till det rymliga templet. Kollekt lär komma att upptagas till förmån för kyrkosångens höjande.

Af stort intresse kommer denna gudstjenst att blifva, och vi äro öfvertygade att den kommer att på ett kraftigt sätt tjena sitt ändamål, nämligen att blifva ett inlägg i kyrkosångsfrågan.

* Psalmodi är en särskildt för matutin- och vespergudstjensterna utmärkande vexelsång.

Musikpressen.

På Abrah. Lundquists förlag har utkommit:

För piano-solo:

Saint Saëns, Cam.: *Prelude du »Déluge»*, trascr. par auteur. Pr. 1 krona.

Ölander, John: *Opera-Album*, favoritmelodier ur de mest omtyckta operor. Pr. 2 kr.; — *Min vän och jag*, polka. Pr. 75 öre.

Clementz, Carl: *Entré-Marsch,* tillegn. Helsinge regementes chef, öfverste C. B. Munck. Pr. 75 öre.

Waldteufel, Em.: *Tout-Paris,* Vals. Pr. 1 kr.; — *Amour et Printemps* (Valse chantée). Pr. 1 kr.

för sång och piano:

Suppé, Franz von: *Näktergalens sång,* (n:r 3 i saml. »Från Consertsalen och Salongen). Pr. 75 öre (c—a).

Wellings, Milton: *Det är en dröm,* (n:r 4 i ofvannämnda samling). Pr. 75 öre (c—f).

Wibergh, Jul.: *Mins du det än?* (n:r 41 i saml. Barytonisten; c—ess).

Häser, C.: *Hemlängtan* (c—e); *Blomsterskålar* (c—ess, n:r 42 och 45 samma saml.)

Bohm, C.: *Har du mig kär?* (c—ess, n:r 43 samma saml.)

Abt, F.: »*De ögon blå*» (d—f n:r 44 samma saml.) Pr. 50 öre för hvarje n:r af Barytonisten.

För orgelharmonium:

Lindström, Alb.: *Melodialbum,* 50 folkvisor, folksånger, hymner, koraler m. m. Pr. 2. kr.

På Gehrman & C:nis förlag har utkommit:

för piano-solo:

Bonnerose, F.: *Svärmeri,* vals. Pr. 1 kr.

Gautier, L.: *My darling,* schottisch. Pr. 50 öre.

Corbin, A.: *Santiago,* spansk vals. Pr. 75 öre.

Gillet, Ernst: *Loin du Bal,* (mouvem, de valse). Pr. 75 öre.

Sandström, Oscar: *Ayala,* polka. Pr. 50 öre.

Ölander, John: *Rigoletto-Polka,* tillegnad grefve Clarence von Rosen. Pr. 60 öre.

För sång med piano:

Beschnitt, J.: »*Hydda lill' tyst och still,*» serenade. Pr. 50 öre (c—f).

Edgren, Aug.: *Den gamla visan (Es war ein alter König).* Pr. 50 öre (c—f).

Sjögren, Emil: »*I drömmen är du mig när*», sång tillegn. frk. S. Wolf. (c—gess). Pr. 50 öre. — *Falks sång* ur »Kärlekens komedi» af Ibsen, tillegn. Aug. Palme, (ess—f). Pr. 75 öre.

Från N. J. Gumperts bokhandel, Göteborg (i distribution):

Valentin, Karl: *Föresats (Vorsatz),* sång med pianoforte, svensk och tysk text, (c—e). Pr. 75 öre.

Bland dessa julnyheter står det först nämnda onekligen främst. Saint Saëns prelude till »Le Déluge» (»Syndafloden») gafs i Berns' salong för tre år sedan å en symfonikonsert af Meissners kapell i förening med pianisten Reissenauer. Det föreligger här i arrangement af komponisten, som titelbladet visar, från »violin principal & quatuor». Stycket börjar med en fugerad adagiosats som sedan öfvergår till ett melodiösare andantino. — Ölanders opera-album innehåller i lätt sättning stycken, vanligen flera, ur hvarje af operorna »Fra Diavalo», »Wilhelm Tell», »Romeo och Julia», »Mefistofeles», »Aida», »Faust», »Barberaren» och »Kärleksdrycken». Sångerna på samma förlag höra till de enkla och populära, och såsom vanligt har omfånget angifvits här ofvan vid hvarje sång. Med förbigående af dansmusiken, som ej företer något ovanligt, vända vi oss till de öfriga sångerna. Vi finna då de mera enkelt hållna sångerna af Edgren och Valentin, den förstnämdes i balladstil, ganska tilltalande. Valentins angifver på titelbladet, att hans sång sjungits på konserter af Salom. Smith. Sjögrens sånger ådraga sig alltid uppmärksamhet, såsom frukter af en framstående kompositionstalang. Djerfva harmonier och modulationer, som han älskar, saknas icke heller i dessa. Särdeles vacker är »Falks sång», som skrifvits för Ibsens »Kärlekens komedi», ehuru äfven i denna på sista sidans första rad örat slås af disharmonier, som man skulle vilja rubricera såsom tryckfel. Beträffande sådana torde i Ölanders opera-album sid. 8 sista takten ett återställningstecken behöfvas framför C i diskanten. — Lindströms Melodialbum för orgelharmonium visar ett godt urval och god harmonisering.

Från Scenen och Konsertsalen.

Kgl. Operan. Nov. 14, 17, 20, 23, 29. Gounod: *Romeo och Julia* (Julia: frk. Ida Moritz 1:a debut; Mercutio: hr Johansson). — 16. Thomas: *Mignon,* (Lothario: hr Bottero). — 19, 21, 24. Bizet: *Carmen* (Escamillo: hr Bottero; Carmen, don José, Remendado: fru Edling, hrr Strandberg, Henrikson). — 26. Gounod: *Faust,* (Mefistofeles: hr Bottero; Margareta: frk. Petrini). — Mozart: *Figaros bröllop.* — 30. Adam: *Konung för en dag* (Zephoris, Zelida: hr Lundmark, fru Edling.)

Svenska teatern. Nov. 14, 16. *Niniche.*

Vasa-teatern. Nov. 14, 15, 25, 26. Millöcker, C.: *Stackars Jonathan.* — 17—24. — Audran, Edm.: *Lyckoflickan,* oper. i 3 akt. af A. Duru o. H. Chivot (Bettina, Fiametta: frk. Ekström, fru Cederberg; fursten, Beppo,, prins Fritelli, Rocco: hrr Lundahl, Klinger, Stenfelt, Lundin). — 29, 30. Strauss, J.: *Läderlappen,* (Adèle: fru Elisabeth Hjortberg, som gäst; Rosalinda, prins Orloffsky: fru Stenfelt, frk. Johnsson; Eisenstein, Frank, Alfred, Falke, Blind: hrr Warberg, Strömberg, Stenfelt, Klinger, Lundin).

Musikaliska Akademien. Nov. 18. *Musikföreningens 24 konsert* 1. Mendelssohn: Ouvert. till »Den sköna Melusina»; 2. Reinecke: »Almanzor, konsertaria för bariton och ork. (hr Salom. Smith); 3. Gade: »Frühlingsfantasie», konsertstycke för 4 soloröster m. piano och ork.; Mozart: soli, ensemblenummer och körer ur op. »Idomeneo» med bitr. af frökn. S. Ek, M. Petrini, A. Piehl och E. Strandberg (piano); hrr A. Rundberg, Salom. Smith, två musikälskare och Kgl. hofkapellet. Dirigent: hofkapellm. J. Dente.

Nov. 25. *Filharmoniska sällskapets 1:sta abonnementskonsert.* 1. Wagner: Förspel till »Lohengrin»; 2. Bruch: »Den hel. familjens flykt» för kör. och ork.; 3. Hallén: »Una poenitentiorum» (op. 39) för sopransolo, dubbelkör, stråkorkester och orgel; 4. Sång af frk. Öhrström; 5. Valentin, Karl: »Brudfärd» för sopran, bariton, kör och ork.; 6. Svendsen: Kröningsmarsch för stor orkester. Bitr.: frkn. Öhrström, Gerda Pettersson, hr Lejdström.

Berns' Salong. Nov. 24. *Qvartettsångarförbundets konsert* m. bitr. af Meissnerska orkestern.

Vetenskapsakademien. Nov. 29. *Andra kammar-musiksoarén* af hrr. Aulin, Sjöberg, Bergström, Carlsson. 1. Mozart: Klarinettqvintett; 2. Sinding, Chr.: Pianoqvintett; 3. Rubinstein, A.: Stråkqvartett, F dur. Bitr. hr Rich. Andersson, dir. J. Kjellberg.

En ny debut har sedan vår sista revy egt rum å Kgl. operan och denna ganska anmärkningsvärd, alldenstund debutanten, en ung svensk sångerska, då för första gången beträdde scenen och det i ett mycket fordrande parti, nämligen Julias i Gounods »Romeo och Julia». Fröken Ida Moritz är namnet på den unga sångerskan, som för ett par år sedan afslutade sin lärokurs vid härvarande konservatorium och sedan ytterligare utbildat sig i Paris. Att i Gounods opera återgifva Julias idealbild är en svår uppgift och vid en första debut ett verkligt vågstycke, helst som både yttre företräden, konstnärlig utbildning och dramatisk förmåga erfodras för ett tillfredställande utförande af rolen. Om fröken Moritz ej i allo kunde uppfylla dessa vilkor för en obestridlig succès, kan dock debuten anses lyckad i så fall, att hon hade tillfälle att ådagalägga goda studier och låta höra en stark omfångsrik röst. Hennes sång var mycket säker och äfven uttrycksfull, hvarjemte koloraturen var fri från ansträngning. Partiets dramatiska del var väl instuderad. Vi få förmodligen snart tillfälle att ytterligare stadga vårt omdöme om fröken M:s förmåga, då hon, efter hvad vi hört, lär komma att sjunga i »Cavalleria rusticana», den omnämnda nyheten, som om ett par veckor torde vara färdig att gå öfver scenen. Såsom Mercutio i samma opera gjorde hr Johansson en ganska lyckad debut.

Hr Bottero har som Escamillo i »Carmen» visat sig här i en ny rol. I detta parti, som för hans röst blifvit nedsatt, är det egentligen Toreadorvisan, som är af någon betydenhet, och denna utfördes af honom med synnerligen dramatiskt lif.

På Vasateatern har »Stackars Jonathan» efterträdts af Audrans »Lyckoflickan» (»La mascotte») som för nio år sedan under namnet »Rosenkind» gafs å Nya teatern och i Paris rönt stor framgång. Hufvudrolen Bettina innehades der af fru Östberg, herden

Beppo spelades af hr Engelbrecht; Fiametta, prinsen, kung Lorenzo och Rocco af fru de Wahl, hrr Wagner, Holmqvist och Nilsson. Vi omnämnde då operetten såsom egande god libretto med nätt musik och finner den fortfarande öfverlägsen flertalet triviala operetter. »Lyckoflickan» medförde emellertid ej lycka åt Vasateatern, ehuru återgifvandet der ingalunda var så underhaltigt. Särskildt borde ensamt frk. Ekströms täcka och lifliga Bettina ha hållet pjesen längre uppe. Hr Klinger Beppo saknar ej röst och figur men kan ej rätt moderera sång, tal och spel. Utförandet för öfrigt äfvensom uppsättningen förtjenar erkännande. Strauss' uppsluppna operett »Läderlappan», senast upptagen på Nya teatern i mars 1887, är Vasateaterns sista nyhet, till hvilken vi sedan återkomma. Fru Elisabeth Hjortberg uppträder som gäst i denna operett.

Sista hälften af november har varit de stora konserternas tid med Musikföreningens och Filharmoniska sällskapets första årskonserter. Musikföreningen lyckades äfven nu komma först fram, om vi frånräkna Filharmoniska symfonikonserten som var en extra musiktillställning utanför abonnementet. Konserten, som anfördes af Musikföreningens nuvar. dirigent hofkapellm. J. Dente, inleddes af Mendelssohns »Melusina»-ouverture, som genom hofkapellet fick ett förträffligt utförande. Den derefter följande konsertarian af Reinecke, som mer utmärker sig genom ett fint orkesterackompagnement än genom fängslande vokalsats, fick genom hr Smith en mästerlig tolkning. Den derpå följande »Frühlingsfantasien» af Gade (komp. 1852 och sex år äldre än hans här förut gifna »Frühlingsbotschaft») var för oss en angenäm nyhet. Gades älskliga sångmö framträder här med hela sin liflighet och melodiska tjusningsmakt, och i utförandet inlades mycken förtjenst af såväl solisterna frökn. Ek och Piehl samt två musikälskare, som af frk. Elin Strandberg i pianostämmans utsökta behandling. Konsertens sista afdelning upptog 13 nummer (halfva antalet) ur Mozarts »Idomeneo»; ett nummer uteslöts i följd af hr Rundbergs indisposition. Denna opera är märklig såsom utgörande vändpunkten i Mozarts utveckling och öfvergång från hans italienska beroende till full sjelfständighet. Uti »Idomeneo», först uppförd i München 1781, spåras emellertid Glucks inflytande. Operan med sin föråldrade text och till en del äfven föråldrade musik, särdeles i solosakerna, gifves nu uteslutande som konsertmusik. Körerna i »Idomeneo» äro beundrade mästerverk och göra ännu en mäktig verkan. Solopartierna i denna afdelning sköttes af frkn. Ek, Petrini och Piehl, hrr Rundberg och amatörer. Det hela hade tålt vid bättre inöfning för åstadkommande af jemnare utförande, hvarjemte fröken Eks höga toner här läto väl ansträngda och en amatör visade en störande osäkerhet i öfverstepresterns parti. Man kan emellertid vara Musikföreningen tacksam för upptagandet af det klassiska verket.

Filharmoniska sällskapet ådagalade på sin konsert samma goda egenskaper, som förut såväl i fråga om den nybildade och väl sammansatta orkesterns samspel, som med hänseende till körernas friska röster och dirigentens förmåga att åstadkomma god precision och nyansering i föredraget. Särskildt fäste man sig denna gång vid tenorernas förträfflighet. Inledningsnumret, Förspelet till »Lohengrin», utfördt med en för oss delvis ny och effektfull nyancering, väckte den fylda salongens lifliga bifall och ej mindre var detta fallet med den följande kören af Max Bruch, ett enkelt, stämningsfullt verk med sköna harmoniska klangeffekter i kör och orkester. Derpå följde hr Halléns nya komposition »Una poenitentium» (En botgörerska — namnet efter Gretchen i Göthes «Faust»), musiken till denna är skrifven till en dikt af Ivar Damm öfver en svensk medeltidshymn på latin. Efter ett förspel, påminnande om Lohengrin, instämmer kören den latinska hymnen, som sedan vexlar med solosång, denna utförd af fröken Öhrström, hvars sköna stämma och varma föredrag här var synnerligen anslående. Det hela med körerna i gammal kyrkostil och slutande med en fuga är ett ganska förtjänstfullt och intressant verk af den ansedde och flitige tonsättaren som jemte solisten flere gånger inropades efter slutet af numret. Stormande bifall väckte ock fröken Ö:s konstnärliga och smakfulla föredrag till piano af Griegs »Prindsessen» och en kreolvisa »Zozo mokeur» af Francis. Aftonens sista körverk var Karl Valentins brudfärd, inledd af en stormmålande orkestersats. Stycket, hvars svåra solopartier väl återgåfvos af fröken G. Pettersson och hr Lejdström synes till sina vokala partier icke visa större och fängslande originalitet, men orkestern erbjöd flerstädes en god klangverkan, t. ex. i målningen af kyrkoklockorna till texten »Hör kyrkoklockor ringa» etc. Detta är också, hvad vi tro, hr Valentins första större körverk. Svendsens pompösa »Kröningsmarsch», komp. till konungaparets kröning i Trondhjem den 18 juli 1873, och här gifven 1875 af Meissners orkester samt å Svendsens konsert i maj 1883 å k. operan, föreföll i Musikal. akademiens lokal väl bullersam med sin starka hornmusik, Andra kammarmusiksoarén var högst intressant och de ofta upprepade bifallsyttringarne ytterst lifliga. I Mozart enkla melodisköna qvintett utfördes klarinettstämman mästerligt af dir. J. Kjellberg, hvilket ock kan sägas om hr Richard Anderssons pianospel i Sindings originella, djerft anlagda och klangrika qvintett med sin rytmiskt effektfulla försats, sin kromatiskt stormande afslutning och de intagande mellansatserna. Chr. Sinding (norrman f. 1856) har egentligen genom denna qvintett, först spelad af fru Erika Nissen i Köpenhamn 1887 och sedan vid den stora musikfesten 1888, gjort sig bekant i utlandet, der den två gånger gifvits å Gewandhauskonserter i Leipzig. En af Rubinsteins första stråkqvartetter (op. 17) klassiskt formfulländad och i melodisk fägring påminnande om Mendelssohn (särdeles i det qvicka scherzot) afslutad den i allo lyckade soaréen. Herr Aulin reste dagen derpå till Christiania att der spela sin nya konsert.

Franz Nerudas första privatsoaré tillhör visserligen ej offentligheten, men vi kunna ej neka oss nöjet att skvallra om det förträffliga utförandet å densamma af de tre intressanta numren: Beethovens pianotrio op. 70 nr 1 D-dur; 3 stycken op. 11 för piano och violoncell (hr Neruda) af A. Rubinstein, samt A. Dvoráks pianoqvartett i D-dur op. 23, med biträde af hrr Aulin och Bergström. Särskild mention förtjena de damer som utförde pianopartierna.

Från in- och utlandet.

Kgl. operan. Herr Botteros första utförande af titelrollen i Boitos »Mefistofeles», den sista rol han lär komma att gifva här för denna gång, är bestämdt till den 1 december.

Finske operasångaren A. Uggla, som länge studerat sångkonst i Italien och som deltog i finska sångkören M. M:s första konserttur hit, lär ha erhållit anbud att debutera här å k. operan, enligt meddelande ifrån Åbo, och nämnas Don Juan och Escamillo såsom de partier, i hvilka han här skall debutera. Herr Uggla tillhör den adliga slägten med detta namn, som har många medlemmar i vårt land.

D:r Osvaldo Bottero annonserar till den 7 december en afskeds-matiné i Berns' stora salong med biträde af fru Östberg, frökn. Sigrid Wolf och Maria Rydberg samt hr Lundqvist. Hr Bottero kommer i början af denna månad att lemna oss och tillträda ett engagement i Triest. Fru Bottero-Sommelius, som vistats här under sin mans gästspel, kommer att sedan vistas i Italien för vårdandet af sin helsa.

Ellen Nordgren, den värderade sångerskan, sammanvigdes den 18 november i Johannes' kyrka med premierlöjtnanten vid Andra Akershusiska brigaden H. P. Gulbranson. Till den högtidliga akten hade Emil Sjögren komponerat en pompös bröllopsmarsch, och en elitkör under hr Er. Åkerbergs ledning sjöng Normans vackra tonsättning »Der Nussbaum». Brudparet reste samma afton till utlandet. Fru Nordgren-Gulbranson lär ha antagit ett längre

engagement på fördelaktiga vilkor vid K. teatern i Köpenhamn.

Hr C. M. Boberg, K. operans nitiske regissör firade den 16 november sitt 40-årsjubileum vid denna institution. Han blef med anledning deraf firad med en fest å Hamburger börs, hvari deltogo artister och andra tillhörande operan etc. Hr Boberg erhöll med anledning af sitt jubileum af K. m:t guldmedaljen af femte storleken med inskrift »Illis quorum meruere labores» och af operans personal ett dyrbart guldur med kedja af samma metall.

Johannes Elmblad, engagerad vid Angelo Neumanns nya tyska teater i Prag, har nyligen med stor framgång uppträdt der som Gritzenko i »Nordens stjerna.

Musikaliska konstföreningen har i dagarne haft sin årssammankomst i Musikaliska akademien. Härvid återvaldes samtliga förutvarande medlemmar af direktionen nämligen justitierådet A. V. Åbergsson, ordförande, d:r V. Svedbom, sekreterare, kammarmusikus A. F. Lindroth och musikförläggaren O. Hirsch, skattmästare.

Musikhandlaren Alb. Schildknecht och d:r A. M. Myrberg utsågos till revisorer. Till granskare af inlemnade arbeten valdes desamma från föregående år: direktör Alb. Rubensson, professor N. W. Gade och kapellmästaren J. Svendsen i Köpenhamn. Inköpsnämden består af prof. I. Hallström, kapellmästaren J. Dente och d:r V. Svedbom, nyvald efter aflidne kamrer J. Bagge.

Föreningen har under innevarande år utdelat Symfoni i d-moll af J. Dente, i arrangement för piano 4 händer. Under nästkommande år utdelas några af Aug. Södermans efterlemnade arbeten och ett Requiem för blandad kör och orkester af L. Aug. Lundh (tryckes i klaverutdrag med text).

Anmälan om inträde i föreningen kan ske å dess expedition, St. Nygatan 12. Årsafgiften, 4 kr., berättigar till erhållande af ett exemplar af föreningens årliga publikationer.

Siegfried Salomans nya, af oss förut omnämnda, komiska enaktsopera *Led vid lifvet (Lebensmüde)* har utkommit med svensk och tysk text hos hofmusikhandl. Abrah. Lundqvist. Texten är en fri bearbetning, efter en fransk idé, af H. Christiernsson, och den tyska öfversättningen är verkställd af d:r Adolf Lindgren. Klaverutdraget med svensk och tysk text kostar 2 kronor.

Kristiania. Fröken Gina Oselio, som på Kristiania teater firat stora triumfer som Margareta i »Faust», har afrest till Paris för att hvila ut. Hon lär sedan ämna sig till Italien för att uppträda der.

Helsingfors. »*Mikadon*», Sullivans verldsberömda operett, har nu gjort sitt inträde äfven här. Premièren blef, säger Nya Pressen, en fullständig triumf för kompositör, textbearbetare, dekorationsmålare, kostymförfärdigare, solister, körpersonal och statister samt icke minst för intendenten hr Harald Molander. Alla hade samverkat till att gifva en totalbild af i Helsingfors hittills osedd färg- och tonprakt.

Hr Castegren spelade styckets komiska hufvudfigur Koko, fruarna Molander, Carlbeck och fröken Tissell de tre flickorna, hr Riego Mikadon och fru Bergström Katisha.

Paris. »*Samson et Dalila*», (»Simson och Delila») opera i 3 akter af Camille Saint-Saëns, texten af Ferdinand Lemair, uppfördes sista oktober för första gången i Paris å den till Théâtre Lyrique omdöpta f. d. Edenteatern. Operan, som komponerades redan åren 1872—74, uppfördes genom Liszts medverkan 1877 å storhertigliga teatern i Weimar och har sedermera efter det att Saint-Saëns förgäfves erbjudit henne till Stora operan i Paris, gifvits 1878 i Brüssel, några år efteråt i Hamburg och slutligen förra vintern å Théâtre des Arts i Rouen.

— Lecocqs nya opera »Egyptiskan» har i förra månaden haft sin première å Folies dramatiques. Texten af Chivot, Nuitter och Beaumont säges vara gammalmodig och naiv. Komponisten har lika litet lyckats med detta försök att skrifva i den stora stilen, som med sina på senare tid komponerade operetter.

London. Hr *Ragnar Grevillius* gaf den 12 nov, skrifves till A.-B. från London, med biträde af hr och fru Max Krook, flera framstående engelska artister, såsom fröknarna Nellie och Kate Chaplin, fru Berger-Hinderson, tenoren hr Hirwen Jones samt den begåfvade unga danska sångerskan Otta Brony (Brönnum), sin årliga matiné i nr 1 Rosary Gardens South Kensington. Hr. Grevillius, som sedan några år varit bosatt i London, har förvärfvat sig ett namn inom artistverlden och har för öfrigt dokumenterat sig som en duglig sånglärare.

Dödsfall.

Ravnkilde, Niels Christian Theobald, pianist och komponist, f. 24 januari 1823 i Köpenhamn, † 16 november i Rom, der han sedan sitt 30:e år varit bosatt som musiklärare. Han gjorde sig redan 1844 bemärkt för en komposition, »Romeo och Julia», för två röster med piano, som vann pris bland 12 till Musikföreningen inlemnade täflingsverk. En konsertouverture, orkestersuite m. fl. orkesterverk, uppförda i Tivoli konsertsal, sånger och pianostycken m. m. vitna om R:s goda kunskaper och kompositionstalang. »Gubben Ravnkilde», känd och värderad af alla skandinaver i Rom var en bland stiftarne af deras understödskassa.

Witt, Julius, kompositör af mansqvartetter, afled den 8 november, 72 år gammal, i Königsberg, hans födelsestad, der han verkade som sånglärare. Mest torde han vara bekant genom sin vackra qvartett »Tåren».

Undertecknad gifver fortfarande lektioner i **Sång, Dramatik, Plastik** och **Rolers inöfning**, om anmälan sker Onsdagar och Lördagar kl. mellan en qvart efter 10 till 11 f. m.

Sturegatan 24, 4 tr.

Signe Hebbe.

Maria Pettersson

född *Konow*,

Sånglärarinna,

har flyttat till

71 Regeringsgatan 71, 3 tr.

Oscar Lejdström,

Sånglärare.

Mäster-Samuelsgatan 35.

Svensk Musiktidnings

Musik-Album

IV—1890,

innehållande för piano: **Dahl, Adr.:** *Vårstämning;* **Ika:** *Un bibelot;* **Doppler, A.:** *Ungdomstankar;* **Gluck, Chr.:** *Balett* ur *»Orfeus»;* **Wenzel, Ludv.:** *Jägarsång;* **Mendelssohn-Bartholdy:** *Canzonetta* ur stråkqvartetten op. 12; — för sång med piano: **Körling, Aug.:** *Trädgårdsmästaren* (för bariton).

säljes å 1 krona å tidningens Expedition Olofsgatan 1 (1 tr. upp öfver gården) samt i bok- och musikhandeln.

Obs.! *Mendelssohns sköna* **Canzonetta** är arrangament efter stråkqvartetten och vann entusiastiskt bifall samt måste bisseras vid senaste kammarmusiksoarén.

Hrr Kompositörer och Musikförläggare.

Musikaliska arbeten utföras bäst och billigast af

J. F. Lindblom

Litograf,

Stockholm, Saltmätaregatan 5.

(Hörnet af Tegnérgatan.)

C. H. BILLBERGS

Pianofabriks,

Göteborg,

välkända, in- och utrikes prisbelönta tillverkningar af

Flyglar & Pianinos

rekommenderas; särskildt dess nykonstruerade

Resonator-Pianinos.

(Nord. Ab. Göt. 4198 × 6)

FRITZ ARLBERG.

Sånglärare.

Karlaplan 8, 1 tr. upp.

Obs.! Ändrad adress. Obs.!

INNEHÅLL: Oskar Arpi (med porträtt.) — Ur Upsalasångens historia. — Dans och lutspel i forna dagar af A. L. — En Vespergudstjenst. — Musikpressen. — Från scenen och konsertsalen. — Från In- och utlandet. — Dödsfall. — Annonser.

Musikbilaga: lutemusik för piano: Pavana, Sarabande, Allemande, Gigue och Menuet.

STOCKHOLM, O. L. SVANBÄCKS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG, 1890.

Pavana.

ur Svea Hofrätts arkiv, omkr. 1640

La Mallassis. Sarabande.

Ur Moutons Lutebok, slutet af 1600-talet.

Bilaga IV åtföljer Sv. Musiktidning 1890, N:o 19.

Le Dialogue des Graces sur Iris. Allemande.

Ur Moutons Lutebok, slutet af 1600-talet

Le Toxin. Gigue.

La Gambade. Menuet.